

Kon-Tiki

REGISSØRENE

Espen Sandberg (født 1971) og Joachim Rønning (født 1972) er blant Norges fremste filmskapere. De to barndomskameratene fra Sandefjord debuterte som spillefilmregissører med *Bandidas* (2006), en westernkomedie med Hollywood-stjernene Penélope Cruz og Selma Hayek i hovedrollene. Deres neste film, *Max Manus* (2008), ble en av tidenes største norske kinosuksesser. Filmen handler om en av heltene fra motstandskampen mot den tyske okkupasjonsmakten under andre verdenskrig. Sandberg og Rønning har også vunnet priser for reklamefilmer. De har begge filmutdanning fra Sverige. I arbeidet med *Kon-Tiki* har de tatt utgangspunkt i et manus skrevet av Petter Skavlan. Skavlan (født i 1956) har tidligere skrevet manus til både filmer og TV-serier.

THOR HEYERDAHL

Den allsidige vitenskapsmannen Thor Heyerdahl (1914-2002) er en av verdens mest kjente nordmenn. Han ble født i Larvik, hvor han tidlig utviklet interesse for dyreliv, planter, hav og sydhavsøyer. Senere fulgte studier i zoologi og geografi ved Universitetet i Oslo. Studiene bragte ham i 1937 til Polynesia i Stillehavet. Formålet var å studere hvordan dyrelivet hadde oppstått og utviklet seg på isolerte øyer. Polynesia består av flere øygrupper som ligger innenfor et triangel med Hawaii, New Zealand og Páskeøya som hjørner. Sammen med kona Liv slo Heyerdahl seg ned på den lille øya Fatu-Hiva, hvor de gikk inn for å leve i pakt med naturen.

På Fatu-Hiva og nabøya Hiva-Oa la Heyerdahl merke til planter, helleristninger og steinfigurer som kunne tyde på kontakt med Sør-Amerika i forhistorisk tid (en tid det mangler skriftlige kilder fra). Han mente derfor at den første befolkningen i Polynesia kunne ha kommet fra Sør-Amerika. Forskernes teorier gikk derimot ut på at Polynesia opprinnelig var befolket av mennesker fra Asia. At noen kunne ha tatt seg over havet fra Sør-Amerika med den tidens primitive fartøyer, ble ansett som umulig. Heyerdahl mente på sin side at den første befolkningen kunne ha kommet til Polynesia på balsafilåter. Ved å utnytte vind- og havstrømmene som leder fra Sør-Amerika og vestover, var det ifølge Heyerdahl ikke umulig å føre en flåte så langt. Og for å bevise det, bestemte han seg for selv å gjennomføre en slik flåteferd.

KON TIKI-FERDEN

I 1947 ble balsafilåten Kon-Tiki sjøsatt ved havnebyen Callao i Peru. Flåten var lagd som en nøyaktig kopi av gamle flåter som var kjent fra indianerkulturene i Mellom- og Sør-Amerika. Slike flåter var blitt beskrevet av europeere da de kom dit på 1500-tallet. Kon-Tiki fikk navnet sitt etter en gud fra en tidlig fase av inkakulturen, som ifølge en legende skulle ha blitt fordrevet fra Sør-Amerika og ha lagt ut på havet mot vest. Thor Heyerdahl mente Kon-Tiki var identisk med den polynesiske guden Tiki.

Sammen med et mannskap på fem (fire nordmenn og én svenske), la Thor Heyerdahl ut på havet med Polynesia som mål. 101 døgn og 8000 kilometer senere nådde de fram til Raroia i Polynesia. Det hadde vært en ferd full av opplevelser og farer. Blant annet møtte mannskapet på en hvalhai, verdens største fisk.

Kon-Tiki-ferden fikk stor internasjonal oppmerksomhet. Thor Heyerdahl hadde bevist at det var mulig å ta seg fra Sør-Amerika til Polynesia på en primitiv balsafilåte. At det kunne ha vært mulig å gjøre dette i forhistorisk tid, betød likevel ikke at det faktisk var slik de første menneskene hadde kommet til Polynesia. Mange forskere stilte seg fortsatt avvisende til Heyerdahls teorier. Han ble blant annet kritisert for å utelukke fenomener som ikke stemte med hans egne teorier.

Filmstudieark

Forfatter: Trond Heum
Klassetrinn: [8. - 9. trinn, 10. trinn, Videregående]
Fag: Norsk , Historie , Mediekunnskap , Kunst og håndverk , Naturfag
Tema: Historie, Individ/gruppe, Kulturmøter/-konflikter, Miljøvern og naturvitenskap, Vennskap/respekt, Politikk og samfunn

Fakta

Originaltittel: Kon-Tiki
Regi: Joachim Rønning og Espen Sandberg
Roller: Pål Sverre Hagen, Odd-Magnus Williamson, Tobias Santelmann, Anders Baasmo Christiansen, Jakob Oftebro, Gustaf Skarsgård, Agnes Kittelsen
Manus: Petter Skavlan
Genre: Drama
Nasjonalitet: Norge
Produsent: Aage Aaberge og Jeremy Thomas
Produksjonsselskap: Nordisk Film Production AS, Recorded Picture Company (RPC)
Lengde: 1 t. 58 min.
Distribusjon: Nordisk Film Distribusjon
Produksjonsår: 2012
Aldersgrense: 9 år

Filmplakat:

Nyere forskning har tydet på at befolkningen i Polynesia kom fra Asia. DNA-analyser i 2007 av knokler fra Påskeøya påviste imidlertid gener som stammer fra Sør-Amerika, trolig fra søramerikanske indianerstammer. Det kan derfor ikke utelukkes at det i forhistorisk tid også har vært kontakt mellom deler av Polynesia og Sør-Amerika.

ANDRE HEYERDAHL-PROSJEKTER

Thor Heyerdahl gjennomførte også andre flåteferder for å bevise hvordan gamle kulturer kan ha oppstått ved at mennesker har forflyttet seg over havene. I 1970 krysset han sammen med et internasjonalt mannskap Atlanterhavet med papyrusbåten Ra II, en avstand på cirka 6000 km fra Marokko til Barbados i Vestindia. Underveis ble han oppmerksom på den økende forurensningen av havet. Han utarbeidet senere flere internasjonale rapporter om forurensning. I 1978 førte Thor Heyerdahl sivflåten Tigris fra Irak til Afrika, en avstand på 6800 kilometer. Reisen varte i fem måneder før Heyerdahl og mannskapet besluttet å brenne flåten i protest mot krig.

Det var ikke bare gjennom flåteferdene Thor Heyerdahl søkte å påvise kontakt mellom tidlige sivilisasjoner på tvers av kontinenter. Han engasjerte seg også i arkeologiske utgravninger på Påskeøya i Stillehavet, i Peru og på øya Tenerife utenfor kysten av Afrika. Thor Heyerdahl markerte seg som vitenskapsmann ved å utfordre rådende teorier og søke nye svar gjennom tverrfaglig tenkning. Selv om teoriene hans har vært omstridt, bragte han nye perspektiver inn i forskningen. Han var også dyktig til å formidle forskningen sin. Bøkene og de vitenskapelige rapportene hans nådde et stort publikum. Boka om Kon-Tiki ble for eksempel oversatt til 70 språk. Thor Heyerdahl mottok også en rekke æresbevisninger og priser.

DOKUMENTARFILMEN OM KON-TIKI

Under Kon-Tiki-ferden gjorde Heyerdahl og mannskapet hans en rekke filmopptak. Opptakene var temmelig amatørmessige og gjort med et enkelt kamera. Takket være et svensk firma som nettopp hadde skaffet seg Europas første optiske printere, lyktes det å bearbeide filmopptakene og skape en dokumentarfilm for kinovisning. Filmen ble en stor suksess og vant i 1951 Oscar-prisen for beste dokumentar.

SPILLEFILMEN KON-TIKI

Dokumentarfilmen om Kon-Tiki-ferden viser oss de virkelige hendelser med de virkelige personene som var involvert. Spillefilmen *Kon-Tiki* er derimot en kunstnerisk utformet filmhistorie som blir framstilt av skuespillere. Selv om manusforfatter og regissør har lagt seg nær opp til både Heyerdahls egen beretning om Kon-Tiki og andre kilder om flåteferden, vil det i arbeidet med en spillefilm alltid være nødvendig å gjøre kunstneriske valg.

En filmhistorie skal først og fremst fungere som nettopp film. Innholdet må derfor tilpasses blant annet sjangerkriterier og dramaturgiske hensyn. Det kan være nødvendig å endre rekkefølgen av hendelser, slå sammen flere hendelser i én og samme scene, forenkle ting eller supplere filmen med fiktive scener (scener som ikke er basert på virkelige hendelser). Dette for å få filmhistorien til å henge sammen, skape spenning eller tydeliggjøre viktige tematiske poeng. For å gjøre en film spennende er det også viktig å synliggjøre motsetninger mellom karakterene. Ofte vil derfor egenskaper ved historiske personer bli forsterket i karakterframstillingen i spillefilmer. Flere historiske personer kan også bli samlet i én og samme karakter.

I denne filmen er det for eksempel brukt fiktive scener for å få fram hvordan store prestasjoner kan ha sin pris. Det gjøres et vesentlig poeng ut av hvordan hovedkarakterens utforskertrang går på bekostning av ekteskap og familieliv. Dette kjennetegnet også Thor Heyerdahls virkelige liv. Han og kona Liv ble skilt, men det var en stund etter Kon-Tiki-ferden – og foregikk ikke slik det vises i filmen. Motsetninger blant mannskapet synes også å være forsterket og i noen tilfeller konstruert for å skape nerve og dynamikk (utvikling) i filmhistorien. Slike motsetninger framgår ikke av Thor Heyerdahl beretning eller av loggboka fra den virkelige flåteferden. Det betyr ikke nødvendigvis at det ikke kan ha vært brytninger mellom mannskapet til tider. Det er i hvert fall ikke vanskelig å forestille seg at må ha vært krevende å leve så tett på hverandre under så spesielle forhold.

Spillefilmen *Kon-Tiki* kan altså ikke brukes som en historisk beretning om flåteferden. På den andre siden inneholder filmen mange scener som ligger nært opp til faktiske hendelser fra turen. Det gjør det lettere å forestille seg hvordan flåteferden kan ha artet seg. For å danne seg et helhetlig bilde av Kon-Tiki-ferden, bør man se dokumentarfilmen fra turen og lese beretningene til Thor Heyerdahl og Erik Hesselberg (barndomskamerat av Heyerdahl og del av mannskapet). Kon-Tiki-museet i Oslo har også viktig informasjon om flåteferden. I tillegg er den omtalt i flere bøker om Thor Heyerdahls liv og virke som vitenskapsmann.

Dramaturgi

Filmens anslag (åpningsscene) starter med et bilde av himmelen. Deretter tiltes kameraet mot bakken, og vi får et ultratotalt bilde (oversiktsbilde) av et vinterkledd landskap. I forkant ser vi et slagtt vann, i

bakgrunnen kommer en gruppe barn gående. Ett barn går målbevisst foran de andre barna som roper «Thor, stopp!». Allerede her antydes det at vi har å gjøre med en hovedkarakter, en protagonist, som ikke lar seg stoppe av andres tvil eller advarsler. Scenen ender med at Thor faller gjennom isen. Heldigvis klarer ett av de andre barna å hale ham opp igjen. Deretter ser vi Thor liggende hjemme i senga mens faren formaner ham om aldri å gjøre noe liknende igjen. Sønnen svarer ikke, noe som peker framover mot at han på nytt kommer til å utfordre skjebnen. Hendelsen i barndommen skaper frykt for vann og gjør at han ikke lærer å svømme. Manglende svømmeferdigheter er et gjennomgående poeng i filmen. Det står i sterkt kontrast til farene ved ekspedisjonen som hovedkarakteren iverksetter. Dette viser at han ikke lar seg stoppe av sine egne begrensninger.

Etter anslaget forflyttes handlingen med et jump cut til sydhavsøya Fatu-Hiva. Vi møter nå Thor i voksen alder og blir nærmere kjent med bakgrunnen for Kon-Tiki-ferden. Thor og kona Liv stusser over likheter mellom planter, steinfigurer og andre fenomener på Fatu-Hiva og i Sør-Amerika. De hører også innfødte fortelle legender om en gud som i fortiden skal ha kommet fra øst. Teorien om at befolkningen i Polynesia kan ha kommet fra Sør-Amerika, stikk i strid med etablert vitenskap om at de må ha kommet fra Asia, begynner å ta form.

Handlingen forflyttes igjen med et jump cut til New York. Det er gått 10 år, og vi følger nå Thors forsøk på å få vitenskapelige magasiner til å publisere teoriene hans. New York-sekvensen innledes med et ultratotalt bilde av byen i fugleperspektiv. Dette gjør at menneskene virker små omgitt av de ruvende skyskraperne. Også Thor Heyerdahl er liten i dette miljøet, hvor han utfordrer alle faglige autoriteter. I New York møter Thor en annen nordmann, ingeniøren Herman Watzinger, som blir en viktig støttespiller når Thor bestemmer seg for å bevise teoriene sine gjennom en flåteferd.

Handlingens første store vendepunkt er når Thor velger å dra til Sør-Amerika for å forberede flåteprosjektet, framfor å reise hjem til julefeiring i Norge med familien (Thor og Liv har siden oppholdet på Fatu-Hiva fått barn). Telefonsamtalen hvor Thor forteller Liv at han ikke kommer hjem, antyder at ekteskapet står i fare. Handlingen er nå inne i en komplikasjonsfase, hvor vi følger Thors streben med å realisere flåteferden. Han knytter til seg et norsk mannskap, pluss en svenske. Svensken, Bengt Danielsson, bevisstgjør Thor på at det kan være lurt å dokumentere prosjektet gjennom filmopptak. De videre forberedelsene til flåteferden formidles deretter som dokumentarfilm-liknende scener. På denne måten refererer spillefilmen til den velkjente dokumentarfilmen om Kon-Tiki.

Etter diverse vidervedigheter med å finansiere prosjektet, legger til slutt Thor og mannskapet ut på havet fra havnebyen Callao i Peru. Rett før avreise mottar en av mannskapet, Thors barndomsvenn Erik, et brev til Thor fra kona Liv. Han velger å beholde brevet framfor å gi det til Thor. Dette er en plantet scene, siden brevet får en viktig betydning senere i handlingen.

Til å begynne med råder det ren idyll på flåten, men etter hvert oppstår spenninger. Det lykkes ikke å få flåten til å drive inn på riktig kurs. Videre oppdager Watzinger at deler av flåten løsner fordi balsastokkene trekker til seg vann. Mannskapets tanker kretser også rundt farene ved å være alene på havet. I én scene snakkes det for eksempel detaljert om hva som skjer når et menneske drukner. I en annen scene støter ekspedisjonen på en hvalhai, verdens største fisk. Dette er filmens foreløpig største spenningspunkt, siden flåten og menneskene om bord vil være hjelpeløse hvis hvalhaien angriper.

Det neste store vendepunktet i handlingen er når Thor avviser Watzingers forslag om å forsterke tauene som holder flåten sammen, med stålwire. Tvert om kaster Thor stålwirene på havet. Dermed er mannskapet helt og holdent nødt til å klare seg på flåten slik den er. Dette er et point of no return. Det vil si at enten holder flåten, eller så gjør den det ikke. Neste scene driver opp spenningen ytterligere. Etter konfrontasjonen med Thor, faller Watzinger over bord. Flåten er nå omgitt av haier som værer blod etter at mannskapet rett før har fanget og flådd en annen hai. Siden Watzinger har haiblod på seg, trekker haiene raskt mot ham. Han reddes i siste liten av en annen av mannskapet, krigshelten Knut Haugland. Denne hendelsen blir et vendepunkt for stemningen ombord. Mannskapet kommer nærmere hverandre. Når flåten også endelig kommer inn på riktig kurs, samler alle seg om å fullføre ferden.

Handlingens klimaks oppstår når det aller siste hinderet skal forseres før man er vel framme i Polynesia. Det dreier seg om de livsfarlige revene ved øygruppen Rarua. Thor og mannskapet innser at den eneste måten å komme gjennom på må være å la flåten surfe over på en bølgetopp. Det betyr at flåten må holdes igjen med anker og tau til den rette bølgen kommer. Parallellklippingen mellom flåten som kaster seg rundt i det stormfulle havet, og ankertauet som gradvis slipes av mens mannskapet venter på den rette bølgen, driver

opp spenningen. Til slutt lykkes de med å få flåten forbi revene, men Thor kastes over bord og går under vannet. Denne scenen minner oss om scenen fra anslaget hvor han nesten druknet. Denne gangen kommer han seg imidlertid opp av vannet på egen hånd. Han har nådd Polynesia og overvunnet alle ytre og indre hindringer, inkludert sin egen frykt for vann.

Filmens resolusjonsdel (slutt) viser oss mannskapet som feirer i idylliske sydhavsomgivelser. Thor får nå brevet fra kona Liv og trekker seg tilbake for å lese det. Vi ser Thor stå mot en vakker solnedgang mens han leser brevet. Innholdet formidles gjennom konas stemme, og det kryssklippes mellom bilder av Thor og av kona og barna hjemme. I brevet forteller Liv at hun kommer til å forlate Thor. Realiseringen av det store prosjektet hans har hatt sin pris.

Karakterframstilling

Personene som deltok på den virkelige Kon-Tiki-ferden, var foruten Thor Heyerdahl selv, nordmennene Herman Watzinger, Erik Hesselberg, Torstein Raaby og Knut Haugland, samt svenske Bengt Danielsen. Bortsett fra Erik Hesselberg, hadde mannskapet liten erfaring fra sjøen.

Heyerdahl mente dette var viktig for å unngå vitenskapelig kritikk om at en eventuell suksess for flåteferden skyldtes bruk av dyktige sjøfolk. Karakterene vi møter i filmen bygger på nevnte personer. Som tidligere nevnt, er likevel en del personlighetstrekk forsterket eller tillagt dem for å skape motsetninger og dynamikk i handlingen. Det gjelder særlig karakterene Thor Heyerdahl, kona Liv, Herman Watzinger og Knut Haugland.

Thor Heyerdahl er selvsikker, sta, selvsentrert og villig til å ofre det meste for å realisere flåteferden. Han står overfor både ytre og indre hindringer. Teoriene hans bryter med all etablert vitenskap, og han mangler penger til å realisere flåteferden. Det mangler heller ikke på advarsler om at prosjektet ikke vil være gjennomførbart. Dessuten har Thor sine egne sperrer, som at han ikke kan svømme. Når han til slutt lykkes med Kon-Tiki, har han derfor bestått en prøve på både det vitenskapelige og det personlige planet. Kona Liv er Thors antagonist. Mens hun representerer familieliv og en trygg tilværelse hjemme i Norge, søker han farlige utfordringer som vanskelig lar seg forene med rollen som ektemann og far.

Herman Watzingers er også en antagonist til Thor. Mens Thor er den visjonære vitenskapsmannen og eventyreren, er Herman ingeniør med praktiske kunnskaper. I filmen er Watzinger den som sterkest sår tvil om hvorvidt tauene som holder flåten sammen, vil holde. Denne motsetningen er et kunstnerisk grep. I filmen er det også konstruert et anspent forhold mellom Watzinger og en annen av mannskapet, krigshelten Knut Haugland. Haugland misliker at Watzinger er med på turen. Haugland holder seg ellers mye for seg selv. Ansiktsuttrykket vitner om at han bærer på en del ubehagelig minner fra krigen. Hans nærmeste selskap er en papegøye som ble gitt ekspedisjonen i gave da de dro fra Peru. Scenen hvor Watzinger faller over bord og blir reddet av nettopp Haugland, er et vendepunkt. Motsetningene vendes til åpenhet og samarbeid. Ikke bare mellom Watzinger og Haugland, men mellom alle på flåten. Helt til slutt får vi vite hvordan det gikk videre med de historiske personene som filmens karakterer bygger på.

Foruten papegøyen, har mannskapet selskap av en krabbe på flåten. I filmen blir papegøyen tatt av en hai, mens den i virkeligheten ble den skylt over bord. Etter at papegøyen forsvant, overtok krabben rollen som flåtens maskot under den virkelige Kon-Tiki-ferden. Krabben fikk navnet Johannes.

Filmatiske virkemidler

En rekke ultratotale bilder brukes for å formidle hvor handlingen foregår. Dette får også fram hvor liten flåten er på det store havet, og underforstått: hvor overlatt til seg selv mannskapet er. Etter at flåten endelig er begynt å drive i riktig retning, zoomes kameraet ut: Flåten blir mindre og mindre. Etter hvert forlater vi også selve jordkloden og befinner oss ute i verdensrommet, før kameraet nok engang zoomer inn mot Jorden, havet og flåten igjen. Dette virkemidlet kan forstås som en slags rus eller hallusinasjon blant mannskapet over at det endelig bærer den riktige veien. Samtidig opphever det tid og sted og gir flåteferden et universelt preg. Det vil si at den synliggjør hvordan menneskene i årtusener har forflyttet seg over de store havene.

Nærbilder brukes ofte i spente situasjoner om bord på flåten. Ansiktene uttrykkes tvil, usikkerhet og annet som man ikke tør sette ord på. Noen scener er lagd som etterlikninger av dokumentarfilm. Disse refererer til den virkelige dokumentarfilmen om Kon-Tiki. Slike referanser fra én film (eller andre typer kunstverk) til en annen, kalles intertekstualitet.

Gjennom jump cut, klipp hvor handlingen forflyttes brått i tid og rom, kortes tidsforløpet i filmen ned i forhold til den tiden hendelsene tok i virkeligheten. Dette brukes særlig i overgangen fra Thor Heyerdahls barndom til han som voksen kommer til Fatu-Hiva, og fra tiden på Fatu-Hiva til han en 10 år senere befinner seg i New York.

Musikken er både pompøs og litt melankolsk. Det underbygger at filmen handler om en stor prestasjon, utført av mennesker som ikke lenger er blant oss. Fargene bidrar også til å skape stemninger tilpasset omgivelsene

og karakterenes indre tilstand. Videre har en rekke spesialeffekter vært nødvendig for å framstille utfordringene Thor og mannskapet hans møter på havet.

Tema og budskap

Temaet i filmen er Thor Heyerdahls teorier om at befolkningen i Polynesia kunne ha kommet fra Sør-Amerika, og hvordan han ønsket å bevise dette gjennom Kon-Tiki-ferden. At Thor Heyerdahl, stikk i strid med vitenskapelige motargumenter og advarsler, lyktes i å nå fram til Polynesia på en balsaflåte, minner oss om at kunnskapene vi har om verden ikke nødvendigvis er gitte sannheter. Personer som Thor Heyerdahl og andre som våger å stille nye spørsmål og gå nye veier i forskningen, kan bidra til at vi får flere perspektiver på verden og menneskenes plass i denne. Samtidig problematiserer også filmen hvordan det å utføre store bragder kan ha sin pris. Filmene gjør at vesentlig poeng ut av hvilken risiko hovedkarakteren tar, og hva han er villig til å ofre for å nå målene sine.

OPPGAVER

Om Thor Heyerdahl og den historiske Kon-Tiki-ferden

1. Hva ønsket Thor Heyerdahl å bevise gjennom Kon-Tiki-ferden?
2. Hva slags materiale var Kon-Tiki lagd av?
3. Hvorfor fikk flåten navnet Kon-Tiki?
4. Hva ble resultatet av filmopptakene som ble gjort under Kon-Tiki-ferden?
5. Hvor lenge varte Kon-Tiki-ferden, og hvor stor avstand ble tilbaketog?
6. Hvilke andre store sjøferder er Heyerdahl kjent for?
7. Hva kjennetegnet Thor Heyerdahl som vitenskapsmann?
8. Hva viser nyere forskning om polynesernes opphav?

Til filmen

1. Hva kjennetegner en spillefilm?
2. Hva skiller spillefilmen *Kon-Tiki* fra dokumentarfilmen *Kon-Tiki*?
3. Hva viser filmens anslag, og hva kan være årsaken til at regissørene har valgt å begynne på denne måten?
4. Hvilke hendelser er viktige vendepunkter i handlingen, og hvorfor?
5. Pek på virkemidler som bidrar til at spenningen stiger.
6. Hva kjennetegner hovedkarakteren Thor Heyerdahl, og hvilken utvikling gjennomgår han?
7. Hvilke karakterer kan sies å være antagonister til Thor Heyerdahl? Forklar hvorfor.
8. Hvilke filmatiske virkemidler fra filmen er omtalt i filmstudiearket? Hvilke filmatiske virkemidler la du selv særlig merke til i filmen, og hvorfor?
9. Hva kan være årsaken til at noen scener er lagd slik at de likner dokumentarfilmopptak?
10. Hva mener forfatteren av filmstudiearket er filmens tema og budskap? Hvilke sider ved filmen kan underbygge denne oppfatningen? Hva mener du selv er filmens tema og budskap?

Til videre faglig arbeid

Norsk og mediekunnskap

1. Hvilket terningkast vil du gi filmen? Begrunn svaret.
2. Tenk deg at du skal skape en diskusjon om filmen på Twitter. Hva vil du starte med å skrive (maks 140 tegn)?
3. Lag en digital fortelling eller en rap om Thor Heyerdahl eller Kon-Tiki-ferden.
4. Ta for deg en scene i filmen som du opplever som særlig vellaget. Redegjør for innhold og filmatiske virkemidler.
5. Les Thor Heyerdahls egen beretning om Kon-Tiki-ferden, og sammenlign bokas innhold med filmen. Pek på likheter og forskjeller. Diskuter hva som kan ligge bak valgene regissørene har gjort under utformingen av filmhistorien.
6. Tenk deg at du skal lage en dokumentarfilm om Thor Heyerdahl. Hvordan ville du innledet filmen? Lag en skisse til anslag og presentasjon.

Geografi

1. Hva menes med Polynesia? Tegn inn området på et kart.
2. Hvordan har øyene i Polynesia oppstått?
3. Hvorfor mente Thor Heyerdahl at Polynesia hadde blitt befolket fra Sør-Amerika?
4. Undersøk hvilke argumenter forskere har brukt mot Thor Heyerdahls teorier.
5. Lag en presentasjon eller et foredrag med utgangspunkt i problemstillingen: *Hadde Thor Heyerdahl*

rett?

6. Lag en digital presentasjon som viser hvordan Thor Heyerdahl gjennom ulike sjøferder har prøvd å bevise kontakt mellom kontinenter i forhistorisk tid.

Historie

1. Bruk filmstudiearket til å lage en quiz eller et kryssord om Thor Heyerdahl og den historiske Kon-Tiki-ferden. Test oppgavene på medelever.
2. Hva menes med forhistorisk tid?
3. I hvilken grad kan spillefilmen *Kon-Tiki* brukes som en historisk beretning om flåteferden?
4. Hva slags kildetype er Thor Heyerdahls egen beretning om Kon-Tiki-ferden? Diskuter om dette er en troverdig kilde.

Design og håndverk

1. Finn ut hvordan Kon-Tiki-flåten ble bygd.
2. Hvordan kunne Heyerdahl og mannskapet hans vite hvordan balsafåtene hadde sett ut i forhistorisk tid?
3. Finn ut hva de andre flåtene (RA II og Tigris) som Heyerdahl brukte ved senere ekspedisjoner, var bygget av.

Naturfag

1. Hva slags fisk og havdyr observerte og/eller nyttiggjorde Thor Heyerdahl og mannskapet seg under Kon-Tiki-ferden? Lag en digital presentasjon av kjennetegn ved noen av disse artene.
2. Hva slags miljøforurensinger oppdaget Heyerdahl under Tigris-ferden?

Kilder:

Bøker:

Evensberget, Snorre (1994): *Thor Heyerdahl. Oppdageren*. J.M. Stenersens forlag.

Thor Heyerdahl (2002): *Kon-Tiki ekspedisjonen*, Gyldendal (7. utgave, første gang utg. 1948)

Thor Heyerdahl (2009): *Kon-Tiki. Across the Pacific by raft*, Simon & Scuster (inneholder Heyerdahls beretning oversatt til engelsk, pluss diverse tillegg om hans teorier).

Nettsteder:

Kon-Tiki-museet: <http://www.kon-tiki.no/index.php> (her finnes blant annet deler av ekspedisjonens loggbok).

Store norske leksikon: http://snl.no/nbl_biografi/Thor_Heyerdahl/utdypning

Norsk Filminstitutt

Adresse Oslo: Dronningens gate 16 0152 Oslo, +47 22 47 45 00

Adresse Bergen: Media City Bergen, Lars Hilles gate 30, 5008 Bergen